

АНОТАЦІЇ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

О. В. Варгата, І. А. Завада „**Формування творчого потенціалу майбутнього психолога засобами інноваційних технологій у вищій школі**”

У статті авторами розглядаються питання формування творчого потенціалу майбутнього психолога засобами інноваційних технологій у вищій школі; здійснено психолого-педагогічний аналіз літератури з означеної проблеми; обґрунтовано та уточнено дефініції творчість, творчі здібності, творче мислення, творчий потенціал, інноваційність, інноваційні технології; охарактеризовано сучасні технології в процесі викладання психологічних дисциплін та виокреслено особливості формування творчого потенціалу майбутнього психолога за допомогою використання інноваційних технологій у вищій школі.

Ключові слова: творчість, творче мислення, творчий потенціал, інноваційність, інноваційні технології.

К. М. Єрошенко „**Формування компетентностей парапрофесіоналів соціальної роботи (на прикладі навчання громадських радників)**”

У статті авторкою розглянуто сучасні уявлення про парапрофесіоналізм у соціальній роботі, наведено приклад формування практично-орієнтованих навчальних програм для дорослих в межах компетентнісного підходу. Зокрема, показано процес підготовки та дизайну навчальної програми для громадських радників в Україні, визначено їхні компетенції як парапрофесіоналів у соціальній сфері.

Ключові слова: парапрофесіоналізм, розвиток компетенцій, соціальна робота, громадські радники.

Р. В. Зозуляк-Случик „**Вибір методологічних підходів дослідження формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах**”

У статті проаналізовано теоретико-методологічні підходи дослідження процесу формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах. Уточнено сутність понять „структурний підхід”, „акмеологічний підхід”, „особистісно-діяльнісний підхід” у дослідженні професійно-етичних компонентів соціальної роботи. Виокремлено роль означених підходів у фаховій підготовці майбутніх спеціалістів соціальної сфери.

Ключові слова: соціальний працівник, професійна етика, університет, системний підхід, акмеологічний підхід, особистісно-діяльнісний підхід.

І. В. Казанжи „**Індивідуальна освітня траєкторія як важлива складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи**”.

У статті важливою складовою професійної готовності студентів визначено індивідуальну освітню траєкторію. Саме наявність індивідуальної програми освіти сприятиме налагодженню індивідуалізації та диференціації навчального процесу в початковій школі. У дослідженні доведено, що для успішної організації індивідуальної мислительної діяльності молодших школярів необхідно використовувати засоби педагогіки партнерства.

Ключові слова: гуманна педагогіка, індивідуальна мислительна діяльність, індивідуалізація, диференціація, освітня програма студента.

С. М. Калаур „**Аналіз зарубіжного досвіду професійної підготовки фахівців до розв'язання конфліктів**”

У статті проаналізовано зарубіжний досвід провідних країн (Франції, Великобританії, Канади, США, Німеччини) щодо професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі розв'язання конфліктів. Зосереджено увагу на тому, що студенти вивчають теорію розв'язання конфліктів, знайомляться із арсеналом методичних прийомів розв'язання міжособистісних, міжгрупових та міжорганізаційних конфліктів, а також досліджують роль медіатора.

Ключові слова: професійна підготовка, розв'язання конфліктів, зарубіжний досвід.

С. В. Константинова, С. А. Константинов „Формування міжкультурної комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови”

В статті досліджено процес формування міжкультурної комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови. Визначено поняття міжкультурної компетенції. Головною метою навчання іноземної мови визначається формування іншомовної професійної комунікативної компетенції, яку розуміють як здатність до міжкультурного іншомовного спілкування. Численними дослідженнями доведено, що використання країнознавчої та культурознавчої інформації у навчальному процесі забезпечує підвищення пізнавальної активності студентів, розширює їхні комунікативні можливості, сприяє створенню позитивної мотивації на занятті, надає стимул для самостійної роботи над мовою, допомагає у вирішенні практичних та виховних завдань предмета.

Ключові слова: толерантність, міжкультурна комунікативна компетенція, рівень міжкультурної компетенції, структурні компоненти міжкультурної комунікації.

Ю. В. Михайліченко. „Формування англomовної комунікативної компетенції майбутніх журналістів з використанням електронних ЗМІ”

В статті розглядаються найбільш перспективні підходи до формування у студентів факультетів журналістики навичок стійкої англomовної компетентності з активним використанням можливостей сучасних електронних ресурсів. Розглянуто динаміку формування і розвитку змісту терміна „мовна компетенція” в історії лінгвістики і методиці викладання іноземних мов, показані деякі можливі шляхи найбільш ефективного використання різноманітних електронних ресурсів з метою формування у студентів навичок англomовного професійного спілкування.

Ключові слова: мовна компетентність, соціокультурна компетенція, лінгвокультурологія, англomовні неологізми.

Ю. Ю. Мосейчук „Характеристика перспективних методів та форм формування культури здоров'я майбутніх учителів фізичної культури”

У статті зосереджено увагу на характеристиці найбільш перспективних методів і форм які є в арсеналі викладачів для формування культури здоров'я у майбутніх учителів фізичної культури. Проаналізовано навчальні плани підготовки фахівців та визначено спектр навчальних дисциплін, які мають вагомий вплив на формування культури здоров'я бакалаврів та магістрантів. Розкрито потенціал інтерактивних лекцій зі застосуванням мультимедійних технологій навчання.

Ключові слова: культура здоров'я, методи, форми, навчальні плани, навчальні дисципліни, інтерактивні проблемні лекції, навчально-методичні комплекси.

Т. В. Неклюєнко, Є. В. Геделевич „Теоретичні аспекти інноваційного процесу в підготовці економістів”

У статті авторами наведено необхідність вдосконалення навчання формування конкурентоздатних фахівців в інноваційному розвитку економіки та інноваційної культури, проведено аналіз вимог сучасності до якостей економістів, вдосконалення ефективної економічної діяльності фахівця, визначено роль освіти у формуванні здатності до інноваційної економічної діяльності.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційний процес, конкурентоздатна особистість, інноваційна культура, інноваційний розвиток економіки, висококваліфіковані фахівці, інтерактивні методи, інноваційно-активна особистість.

А. Ю. Савицька „Формування готовності майбутнього соціального працівника до роботи з молоддю з особливими потребами в інклюзивному освітньому середовищі”

У статті досліджено суть та особливості процесу готовності. Проаналізовано шляхи вирішення проблем готовності майбутнього соціального працівника до роботи з молоддю з особливими потребами в інклюзивному освітньому середовищі на основі вітчизняних та зарубіжних досліджень.

Ключові поняття: готовність до професійної діяльності, інклюзія, молодь з особливими потребами, соціальний працівник.

О. В. Сопотницька „Розробка та використання комплексу тренінгових вправ у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності з ігрових видів спорту”

У статті автором розглянуто педагогічну умову підготовки майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності з ігрових видів спорту на основі розробки та використання комплексу тренінгових вправ. Актуальність матеріалу, викладеного у науковій статті, обумовлена потребою реалізації інноваційних підходів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності. На основі вивчення психолого-педагогічної літератури був розроблений соціально-психологічний тренінг, який виступатиме найперспективнішим методом психолого-педагогічної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту, а зокрема тренерів з ігрових видів спорту.

Ключові слова: педагогічна умова, тренінг, майбутній вчитель фізичної культури, ігрові види спорту, тренерська діяльність.

Л. А. Черніченко „Методологічні основи підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти”

У статті розглядається та теоретично обґрунтовується основні методологічні підходи підготовки логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти. Розкрито зміст системного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів. Також схарактеризовано сукупність принципів організації та окреслено шляхи вдосконалення системи підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти.

Ключові слова: методологічний підхід, системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтовний, інноваційна діяльність, інклюзивна освіта.

С. І. Якименко, І. В. Іозіс „Теоретичні аспекти професійної культури працівника сфери обслуговування”

У статті авторами проаналізовано особливості сфери обслуговування, проаналізовано структуру професійно важливих якостей для працівника сфери сервісу, визначено основні морально-етичні норми фахівців сфери послуг, розглянуто основні теоретичні аспекти професійної культури працівника сфери обслуговування, що включають у себе професійні знання, вміння та навички у поєднанні з морально-етичними нормами та постійним професійним самовдосконаленням.

Ключові слова: культура, професійна культура, сфера обслуговування, освіта, етика, мораль, морально-етичні норми.

С. І. Якименко, І. В. Іозіс „Теоретичні аспекти професійної культури працівника сфери обслуговування”

У статті авторами проаналізовано особливості сфери обслуговування, проаналізовано структуру професійно важливих якостей для працівника сфери сервісу, визначено основні морально-етичні норми фахівців сфери послуг, розглянуто основні теоретичні аспекти професійної культури працівника сфери обслуговування, що включають у себе професійні знання, вміння та навички у поєднанні з морально-етичними нормами та постійним професійним самовдосконаленням.

Ключові слова: культура, професійна культура, сфера обслуговування, освіта, етика, мораль, морально-етичні норми.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

В. С. Бастричев „Проблеми соціального захисту учасників антитерористичної операції”

У статті автором здійснено аналіз нормативно-правової бази соціального захисту громадян та членів їх сімей, які перебувають на військовій службі в Збройних Силах України, що забезпечується державою. Зроблено висновок про те, що незважаючи на конституційні гарантії соціального захисту ця система не забезпечує необхідного рівня соціального захисту учасників АТО, знижує мотивацію військово службовців, породжує невдоволення т.п., що в цілому негативно впливає на стан обороноздатності держави. А також, автором надано рекомендації щодо поліпшення рівня соціального захисту учасників АТО.

Ключові слова: військовослужбовці, учасники АТО, соціальний захист.

В. С. Бастричев, Н. О. Островська „Деякі аспекти соціального захисту: реформування пенсійного забезпечення та „осучаснення” пенсій”

У статті розглядається питання реформування пенсійного забезпечення та „осучаснення” пенсій. Автори доводять необхідність реформування системи пенсійного забезпечення, приводять фактори які вимагають зробити це негайно. Особливу увагу автор звертає на погіршення демографічної ситуації в країні, на ріст дефіциту бюджету Пенсійного Фонду, особливість вибору шляхів подолання цього явища. Дослідження проводиться з використанням нововведень у законодавчу базу щодо пенсійного забезпечення.

Ключові слова: пенсійна реформа, пенсійна система, „осучаснення пенсій”, підвищення страхового стажу, вік виходу на пенсію, бюджет пенсійного фонду, перерахування розміру пенсій, індексація пенсій.

А. В. Дуля, Т. Г. Веретенко „Роль громадських організацій в здійсненні соціальної підтримки сімей учасників антитерористичної операції”

У статті проаналізовано змістово-технологічне забезпечення соціальної підтримки сімей учасників антитерористичної операції у громадських організаціях. Представлено результати емпіричного дослідження стану здійснення соціальної підтримки сімей учасників антитерористичної операції у громадських організаціях. Висвітлено проблеми з якими сім'ї учасників антитерористичної операції найчастіше звертаються до громадських організацій та послуги які надаються в даних організаціях.

Ключові слова: громадські організації, групи самопомоги, сім'ї учасників антитерористичної операції, соціальна підтримка; учасники антитерористичної операції.

Л. В. Кальченко „Реінтеграція вихованців інтернатних закладів до біологічних сімей як системна складова превенції соціального сирітства: нормативно-правове підґрунтя”

У статті розкривається важливість активізації процесу деінституціалізації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також значущість реінтеграції вихованців інтернатних закладів до біологічних сімей як важливої складової системи превенції соціального сирітства. Розкрито сутність понять „реінтеграція” та „реінтеграція дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, „реплікативне сирітство”. Визначено нормативно-правове підґрунтя процесу реінтеграції дітей з інтернатних закладів до біологічної сім'ї та розглянуто правовий механізм повернення дитини до біологічних батьків або під опіку близьких родичів.

Ключові слова: деінституціалізація; діти, позбавлені батьківського піклування; реінтеграція; соціальне сирітство; реплікативне сирітство; правовий механізм реінтеграції вихованців інтернатних закладів.

Ю. В. Копочинська, О. І. Колядич „Культура здоров'я як основа реабілітаційного процесу”

Робота присвячена концепції, проблемам формування здоров'я населення, прогнозам її подальшого розвитку; техногенній діяльності людини, виникненню різноманітних захворювань, патологій; екологічним проблемам здоров'я. У статті розглянуто необхідність нового підходу до процесу професійної підготовки фахівців, які б в повній мірі відповідали не лише за боротьбу з патологічними станами, а й несли відповідальність за формування якісного здоров'я населення.

Ключові слова: здоров'я населення, культура здоров'я, профілактика, деградація здоров'я, концепція здоров'я.

В. Е. Левицький **Окремі рекомендації щодо подолання та профілактики залежності підлітків від комп'ютерних ігор.**

У статті описуються окремі психолого-педагогічні особливості підлітків які можуть провокувати формування комп'ютерної залежності; розглянуто види та умовну класифікацію комп'ютерних ігор; визначено роль комп'ютерних ігор у дозвіллі підлітків; висвітлюються окремі рекомендації щодо соціально-педагогічного подолання та профілактики залежності підлітків від комп'ютерних ігор. У статті наголошується, що інформаційні технології в цілому, і комп'ютерні технології зокрема, істотно трансформували структуру життєдіяльності дітей.

Ключові слова: комп'ютерна залежність, підлітки, комп'ютерні ігри, профілактика, подолання, віртуальна реальність.

О. І. Онипченко **„Сумісне навчання хлопців та дівчат як фактор статевого виховання дітей та підлітків (початок ХХ століття)“**

Автором статті вказані ключеві позиції статевого виховання дітей та підлітків початку ХХ століття через вирішення питання спільного навчання й виховання: 1) чоловік і жінка, як рівноцінні діячі громадського життя, повинні одержувати однакову по широті й всебічності освіти; 2) навчання хлопців і дівчат в інтересах обох статей, самої школи й морального оздоровлення суспільства, повинне бути спільним на всіх щаблях; 3) відмінності в ході психічного розвитку хлопців та дівчат не можуть бути на перешкоді для спільного навчання; 4) спільне навчання можливе тільки в школі нового типу, яка розуміє завдання виховання й прагне до індивідуалізації навчання.

Ключові слова: статево виховання, сумісне навчання хлопців та дівчат, права чоловіків та жінок.

О. О. Тютимов, А. П. Фрадинська **„Перспективи розвитку та захищеність сучасної української молоді“**

У статті розглядається проблема перспективи розвитку та захищеності сучасної української молоді. Висвітлено актуальні потреби сучасних молодих людей, пов'язані з їхньою життєдіяльністю та самореалізацією у соціальному середовищі, а саме: ефективна первинна професіоналізація, успішне працевлаштування після закінчення вищих навчальних закладів, забезпеченість власним житлом. Описано основні принципи та заходи Державної молодіжної політики в Україні, які мають на меті сприяти поліпшенню соціального становища молодих українців.

Ключові слова: розвиток, захищеність, самореалізація, професіоналізація, українська молодь, соціальне середовище.

Г. П. Чуфай, С. М. Кондратюк **„Проблема адаптації до нових умов навчального закладу“**

Стаття присвячена висвітленню проблеми адаптації першокласників до нових умов навчального закладу. В результаті аналізу і узагальнення науково-методичних публікацій виявлено труднощі соціально-психологічної адаптації дитини до вимог навчання в школі, умови, чинники, етапи ефективної адаптації першокласників.

Ключові слова: адаптація, шкільна адаптація, адаптаційний процес.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ЛЮДЕЙ В ІНТЕГРОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ У СВІТЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ПРАВА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

А. С. Аріщенко „Імплементція універсального дизайну для навчання в університетах США”

Імплементція універсального дизайну для навчання в системі вищої освіти України є новим підходом в організації навчального процесу. У статті розглянуто сутність таких основоположних термінів, як універсальний дизайн, допоміжні технології, універсальний дизайн для навчання. Досліджено принципи універсального дизайну для навчання й приклади їх імплементції в університетах США. Організація навчального процесу з урахуванням принципів УДН надає студентам університету вибір практично при кожній формі роботи.

Ключові слова: універсальний дизайн, універсальний дизайн для навчання, допоміжні технології, вища освіта, принципи універсального дизайну.

Л. Б. Герасименко, Т. В. Герасименко „Особливості виховних інновацій процесу дошлюбної підготовки студентської молоді в інклюзивному освітньому середовищі”

У статті розглядаються інноваційні аспекти підготовки особистості майбутнього сім'янина в умовах вищої школи, обґрунтовуються концептуальні засади та особливості реалізації виховних інновацій у змісті та методиці дошлюбної підготовки студентської молоді в умовах інклюзивного освітнього середовища. Виховні інновації розглядаються як комплексний цілеспрямований процес та результат створення, поширення та використання педагогічних нововведень.

Ключові слова: дошлюбна підготовка, виховні інновації, концептуальні засади виховних інновацій, особливості реалізації виховних інновацій, інклюзивне освітнє середовище.

Т. В. Григорчук „Тестування як засіб забезпечення ефективності контролю знань у дистанційному навчанні осіб із особливими потребами”

В статті розглянуто основні види тестових завдань, придатних для перевірки знань студентів з особливими потребами у дистанційній формі навчання. Доведено, що така форма перевірки знань для даного типу контингенту студентів є найбільш виправданою з точки зору забезпечення комфорту процесу перевірки знань, що, в свою чергу, сприяє підвищенню якості самого процесу навчання. Вказано на наявний педагогічний інструментарій для розробки дистанційного тестування в мережах.

Ключові слова: контроль знань, тестування, ефективність навчання осіб з особливими потребами, форми тестового контролю знань, тестування у дистанційній формі навчання.

В. В. Давиденко „Становлення інклюзивної освіти як чинник формування соціальної держави: нормативно-правове забезпечення”

У статті досліджено становлення інклюзивної освіти як чинника формування соціальної держави в аспекті нормативно-правового забезпечення. Встановлено, що на певному етапі соціального розвитку інклюзивна освіта, впливаючи безпосередньо на формування і розвиток нормативно-правової бази соціальної держави, перетворюється у двоєдиний чинник – реабілітації та освіти осіб з обмеженнями життєдіяльності.

Ключові слова: інклюзивна освіта, соціальна держава, соціальна політика.

Г. В. Давиденко „Роль інклюзивної освіти у розвитку та становленні України як соціальної держави”

У статті визначено ролі і підходи до активізації розвитку інклюзивної освіти. Встановлено, що інклюзивна освіта все більше стає надважливою передумовою і чинником розвитку України як соціальної держави.

Ключові слова: інклюзивна освіта, соціальна держава, соціальна політика.

Л. Л. Дика „Проблеми формування креативності в інклюзивному середовищі: історико-теоретичний аспект”

У статті висвітлено особливості формування креативності в інклюзивному середовищі, зокрема здійснено ретроспективний аналіз проблеми розвитку креативності в навчальному закладі; розкрито теоретичні аспекти формування та становлення креативності як основи

усебічного розвитку особистості; визначено та теоретично обґрунтовано основні параметри, які характеризують педагогічну креативність.

Ключові слова: інтелектуальні здібності, креативність, мислення, мотивація, навчальний заклад, творчі здібності.

В. М. Мазур „До питання соціалізації студентів з особливими освітніми потребами”

У статті визначені особливості соціалізації студентів з особливими освітніми потребами. Проаналізовані умови успішної їх соціалізації. Необхідність впровадження в навчальний процес спеціальних методів, нових педагогічних технологій, котрі б полегшували процес навчання цієї категорії студентів.

Ключові слова: студенти з особливими освітніми потребами, психолого-педагогічні особливості, соціалізація, адаптація.

Н. В. Максименко „До питання про сутність та місце основ безпеки життєдіяльності у системі освіти учнів з порушеннями інтелектуального розвитку молодшого шкільного віку”

Стаття містить результати аналізу окремих науково-практичних поглядів на питання сутності та змісту безпеки життєдіяльності, Проблема дослідження пов'язана з необхідністю створення методики корекційно-виховної роботи щодо формування уявлень, знань, вмінь та навичок з безпеки життєдіяльності у молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку з урахуванням їх психофізичних, вікових, адаптаційних можливостей та досягнень у площині методичного забезпечення корекційно-розвивального навчально-виховного процесу.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, виховна робота, діти з порушеннями інтелектуального розвитку, принципи, методика, джерела виховного впливу.

С. П. Миронова „Розвиток інклюзивної освіти: від Саламанки до України”

У статті розглянуто основні тенденції розвитку інклюзивної освіти в Україні у світлі реалізації Саламанкської декларації та Рамки дій щодо освіти осіб з особливими потребами. Виокремлено основні проблеми та виклики на шляху реалізації задекларованих міжнародних норм та окреслено шляхи їх розв'язання. Розглянуто шляхи імплементації кращих здобутків системи спеціальної освіти в навчальну парадигму в умовах інклюзії.

Ключові слова: інклюзія, спеціальна освіта, особи з особливими потребами

А. М. Мирян „Комплексний супровід осіб з особливими потребами до навчання в умовах інклюзії (на прикладі Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини Університету „Україна”)

У статті висвічується питання комплексного супроводу осіб з особливими потребами до навчання в умовах інклюзії. Порушено питання інклюзії у вищому навчальному закладі. Обґрунтовано та доведена необхідність розповсюдження інклюзивної освіти у вищі навчальні заклади. Представлено впровадження комплексного підходу до навчання студентів з особливими потребами.

Ключові слова: інклюзивна освіта, особливості інклюзії у вищому навчальному закладі, комплексний підхід, студенти, супровід, соціалізація.

Л. М. Наконечна „Ретроспектива розвитку освіти осіб з особливими потребами в Канаді: перші етапи”

У статті представлено аналіз концептуальних положень початкового етапу впровадження інклюзивного навчання в Канаді. Зважаючи на те, що в Україні спостерігається певний динамічний поступ поширення інклюзії, актуалізується необхідність вивчення та використання досвіду інших країн з урахуванням специфіки вітчизняних реалій. Особливий інтерес представляють країни Північної Америки, зокрема Канади, яка має достатньо тривалу історію інклюзивного навчання. Здійснення аналізу дасть змогу виявити можливості застосування найбільш ефективних стратегій реалізації інклюзії в системі освіти України. Визначення загальних компонентів та специфічних особливостей реалізації інклюзивного навчання на основі ідейних трактувань дасть змогу визначити загальне характерологічне підґрунтя інклюзивної форми навчання та ефективно використовувати позитивний досвід провідних країн світу в українських реаліях.

Ключові слова: інклюзія, інклюзивне навчання в Канаді, компаративний аналіз, концептуальні підходи, педагогічна парадигма інклюзивного навчання.

О. А. Новікова „Соціально-психологічні умови розвитку дітей з розладами аутичного спектра”

У статті розкрито зміст потреб дітей з розладами аутичного спектра та визначено соціально-психологічні умови, за яких ці потреби можуть реалізуватися. Прописано ресурси середовища та ресурси дітей з аутизмом, а саме корекційно-розвивальна робота з виконанням системності, інтенсивності та послідовності, що висувають до служби раннього втручання.

Ключові слова: аутизм, особливі потреби, ресурси середовища.

І. М. Родименко „Інклюзивне навчання: проблеми та шляхи впровадження”

У статті представлено аналіз концептуальних положень впровадження інклюзивного навчання. Зважаючи на те, що в Україні спостерігається певний динамічний поступ поширення інклюзії, актуалізується необхідність аналізу педагогічних систем, використання яких є традиційно успішними. Визначення загальних компонентів та специфічних особливостей реалізації інклюзивного навчання на основі ідейних трактувань дасть змогу визначити загальне характерологічне підґрунтя інклюзивної форми навчання та ефективно інклюзивне навчання в українських реаліях.

Ключові слова: інклюзія, інклюзивне навчання, аналіз педагогічних систем, концептуальні підходи, педагогічна парадигма інклюзивного навчання.

М. І. Скільська „Співпраця навчального закладу з місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування – запорука забезпечення рівного доступу до якісної вищої освіти дітям з особливими потребами”

В статті акцентовано, що чинне законодавство декларує права дітей з особливими освітніми потребами на розвиток, здобуття освіти, водночас, не вказує практичних механізмів їх реалізації. Тому на практиці необхідно вишукувати шляхи і способи їх виконання. Один з важливих – тісна співпраця навчального закладу з органами державної влади та органами місцевого самоврядування шляхом укладення меморандумів з питань інклюзії.

Ключові слова: Освіта, інтеграція, меморандум, особливі потреби, співпраця.

О. М. Цимбалюк „Розвиток соціально-комунікативної компетентності студентів з особливими потребами у процесі вивчення фахової дисципліни „Теорія і практика соціальної роботи”

Проаналізовано проблему соціально-комунікативної компетентності студентів з особливими потребами, визначено її методи й форми розвитку, в навчальному процесі. У структурі комунікативної компетентності майбутнього соціального працівника вирізняють гностичний, когнітивний та емоційний компоненти, що зумовлюють певну специфіку їх реалізації у ході вивчення студентами дисципліни „Теорія і практика соціальної роботи”.

Ключові слова: соціальна компетентність, комунікативна компетентність, студенти з особливими потребами, соціальна робота.

Р. І. Чаланова, Л. М. Якобчук „Новий методологічний підхід при вивченні здобувачами з вадами слуху теоретичних дисциплін спеціальності „Фізична терапія, ерготерапія”

Матеріал, викладений у статті, присвячений питанню удосконалення педагогічного процесу на курсі фізичної терапії у осіб з порушеннями слуху. Враховуючи прямі порушення і опосередковані сенсорні відхилення у осіб з порушеннями або відсутністю слуху, робота із студентами вимагає оригінального й посиленого підходу у викладенні навчального матеріалу. У роботі викладача та його викладача з медичною освітою пропонуються способи активації візуального сприйняття, образного мислення, колективного обговорення із використанням запропонованого методологічного підходу, так званих опорних інформаційних елементів.

Ключові слова: особи з вадами слуху, навчання, опорний елемент, образне мислення, компенсаторні механізми.

Н. С. Черноус „Фактори розвитку лідерських якостей у осіб з інвалідністю у системі вищої освіти”

Стаття присвячена проблемі розвитку лідерських здібностей студентів з інвалідністю під час навчання у вищих навчальних закладах. Висувається та теоретично обґрунтовується гіпотеза,

що студентський період є сензитивним періодом для розвитку лідерських якостей. Визначено специфічні якості, притаманні лідерам. Сформульовано ідею подальших досліджень особливостей розвитку лідерських якостей у студентів з інвалідністю.

Ключові слова: лідерство, лідерські якості, студенти з інвалідністю.

Л. В. Юрчук „**Особливості еволюції інклюзії в освітньому просторі України**”

У дослідженні розкрито зміст поняття інклюзії, проаналізовано законодавчу базу інклюзивної освітньої політики та з'ясовано актуальні напрями включення осіб з інвалідністю у вітчизняний освітній простір.

Вирішення проблеми інклюзивної освіти в Україні передбачає соціальне партнерство державних і муніципальних органів влади, освітніх установ, громадських організацій та родин. Нині інклюзивне навчання поширюється у всіх регіонах України.

Ключові слова: інклюзія, освітній простір, люди з інвалідністю, інклюзивні класи, соціальний захист, Загальна декларація прав людини.

А. А. Якименко „**Забезпечення та захист прав і свобод людей з інвалідністю: проблеми дотримання міжнародних стандартів**”

У статті розглянуті проблеми дотримання вимог міжнародних стандартів у галузі забезпечення та захисту прав і свобод людей з інвалідністю. Соціальні стандарти в національному законодавстві України та в міжнародних нормативно-правових актах не втрачають своєї актуальності, оскільки кожна держава проголошує себе соціальною, а відповідно і соціальний захист має бути на високому рівні. Це зумовлено складними процесами, трансформаціями, які відбуваються в правовому, економічному, освітньому, культурному середовищах держави та пов'язано із суттєвими проблемами соціально-економічного розвитку держави. Використання комплексного підходу до дослідження проблемних аспектів дотримання вимог міжнародних стандартів дозволило виявити прогалини у процесі правового забезпеченні їх впровадження.

Ключові слова: міжнародні стандарти, соціальний захист, соціальні гарантії, соціальний мінімум, права, свободи, закон, конвенція.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

В. С. Бондар „Толерантність як професійна якість майбутнього психолога”

У статті проаналізовано поняття толерантності, а також значення толерантності як складової професійної компетентності психолога. Досліджено особливості формування толерантності у майбутніх психологів у процесі навчання у вищих учбових закладах.

Ключові слова: толерантність, особистість, суспільство, психолог, професійна компетентність.

О. В. Будкіна, Н. В. Волинець „Особливості психоемоційних станів онкологічних хворих”

В статті представлено особливості психоемоційних станів онкологічних хворих та їхнього психоемоційного стресового навантаження, які можуть погіршити перебіг хвороби; описано реакції онкологічних хворих на хворобу; обґрунтовано потребу у створенні підрозділу онкопсихологів для надання психологічної підтримки онкологічним хворим на всіх етапах лікувального процесу та після його закінчення.

Ключові слова: психоемоційні стани онкологічних хворих, стресове навантаження, психонкологія (онкопсихологія), психосоціальні наслідки онкологічного захворювання, психологічна карта онкологічних хворих, психологічна реабілітація онкологічних хворих.

О. В. Варгата, Ю. Ю. Міхалець „Особливості психологічної корекції агресивності підлітків”

У статті автором проаналізовано сутність понять: агресія, агресивність, агресивні реакції, форми ворожих реакцій, девіантна поведінка; визначено форми агресивних реакцій підлітків, форми ворожих реакцій, стадії підліткового віку; охарактеризовано загальні риси агресивних підлітків та становлення агресивної поведінки у підлітків, а також виокреслено вплив особистісних характеристик на прояв агресивності у підлітковому віці.

Ключові слова: агресія, агресивність, агресивні реакції, форми ворожих реакцій, девіантна поведінка.

С. П. Гаврилук „Специфіка маркетингу в ресторанному бізнесі”

Проаналізовано результати діяльності закладів ресторанного господарства України. Досліджено особливості ресторанного маркетингу. Здійснено теоретичний огляд поглядів науковців та розвинуто підходи щодо формування комплексу маркетингу, що дозволило обґрунтувати його оптимальну структуру для ресторанного господарства. Запропонована модель комплексу маркетингу з модифікованою конфігурацією „5P + 1C”.

Ключові слова: ресторанне господарство, ресторанний маркетинг, послуга ресторанного господарства, особливості ресторанного маркетингу, елементи комплексу маркетингу.

Л. В. Левицька, С. Р. Годлевська „Теоретичне дослідження категорій компетентності та компетенції в сучасній науці”

У статті здійснено теоретичний аналіз дослідження різних підходів в тлумаченні поняття „професійна компетентність” та „компетенція” в психологічній науці. Подано розмежування таких понять як „компетентність”, „компетенція”, „компетентний”, „професійна компетентність”. Розглянуто роль діяльності в оволодінні професійними компетенціями. Проведено аналіз різних підходів до розуміння сутності професійної компетентності, що дозволяє розглядати її в динамічному аспекті. Описується система компетентностей, що формується у ході здобуття професійної освіти. Розглядаються компоненти професіоналізму та професійної компетентності.

Ключові слова: компетентність, компетенція, компетентний, професійна компетентність, професіоналізм.

К. О. Гордієнко „Модель психотерапевтичного впливу в залежності від ментальних особливостей клієнта”

Стаття присвячена феномену ментальності у психології та моделям психотерапевтичного впливу у роботі психолога під час надання психологічної допомоги клієнту. Виходячи з того, що людське суспільство розподіляється на певну кількість ментально-відмінних груп, які мають свої

особливості, практикуючому психологу необхідно володіти навичками спілкування та диференціювання психологічних специфік клієнта.

Ключові слова: ментальність; когнітивний; емоційний; ціннісний; поведінковий компоненти ментальності; психотерапія; моделі психотерапевтичного впливу у роботі психолога.

О. О. Добровіцька „Деякі аспекти вивчення сутності дефініції „толерантна взаємодія”

У статті проводиться аналіз науково-методичної літератури, присвяченої висвітленню сутності поняття дефініції „толерантна взаємодія”. Розглянуто складові толерантної взаємодії, якими виступають діалог і поведінка. У діалозі виявляється індивідуальність і осягається своєрідність іншого. Діалог є найвищою формою спілкування, а визначальними його ознаками є: наявність мети діалогу; спрямованість на знаходження істини; істина є однаковою цінністю для всіх учасників діалогу; суб’єкт-суб’єктний характер; рівноправність учасників; толерантність та відповідальність; прагнення конструктивного результату; досягнення взаєморозуміння та раціональної взаємодії у сфері комунікативної і практичної діяльності. Також не існує і єдиного підходу до тлумачення сутності поняття „поведінка”, яке може визначатися як процес взаємодії особистості з довкіллям, обумовлений її індивідуальними особливостями і внутрішньою активністю, що виявляється у вигляді зовнішніх дій і вчинків або як реакція організму на яке-небудь подразнення або вплив чогось.

Ключові слова: толерантність, відповідальність, взаємодія, толерантна взаємодія.

К. Є. Мажаєв, Н. В. Волинець „Результати емпіричного дослідження віктимної поведінки дітей підліткового віку”

В статті показано особливості віктимної поведінки підлітків, представлено результати емпіричного дослідження віктимної поведінки дітей підліткового віку та регресійну модель віктимності підлітків.

Ключові слова: віктимна поведінка, віктимність (віктимогенність), віктимогенні чинники, віктимізація, віктимогенні індивідуально-психологічні властивості дитини.

Б. П. Макар, Н. В. Волинець „Особливості психологічної готовності старшокласників до шлюбно-сімейних стосунків”

В статті представлено теоретичних аспекти особливостей формування психологічної готовності старшокласників до шлюбно-сімейних стосунків; описано змістовні аспекти психологічної готовності особистості до вступу у шлюб, її компонентне й мотиваційне наповнення, види психологічної готовності особистості до шлюбно-сімейних стосунків; окреслено напрямки формування психологічної готовності старшокласників до шлюбно-сімейних стосунків.

Ключові слова: психологічна готовність до шлюбно-сімейних стосунків, психологічна готовність особистості до вступу у шлюб, мотиви вступу у шлюб.

І. П. Марціновська „Співвідношення понять стресу, травматичного стресу та посттравматичного стресового розладу у медичній та психолого-педагогічній теорії”

У статті розглядається феномен посттравматичного стресового розладу. Подано історичний екскурс до становлення понять стресу, травматичного стресу та посттравматичного стресового розладу. Розглянуто поняття стресора, що слугує сполучним елементом між концепціями стресу та травматичного стресу. Аналізуються особливості впливу стресових та травматичних подій на психофізичні реакції дітей та підлітків.

Ключові слова: стрес, травматичний стрес, посттравматичний стресовий розлад, особливості травматизації дітей та підлітків.

М. О. Медвідь, С. М. Кондратюк „Конфліктологічна компетентність як уміння конструктивного розв’язку конфліктів”

У статті розглянуто конфліктологічну компетентність у роботах вітчизняних та зарубіжних вчених. Проаналізовано зміст близьких понять „конфліктна компетентність”, „конфліктологічна компетентність”, які вивчаються зарубіжними та вітчизняними науковцями у філософії, педагогіці, психології. На основі узагальненого теоретичного матеріалу вивчено структуру, компоненти, етапи конфліктологічної компетентності. Розглянуто процес формування конфліктологічної компетенції.

Ключові слова: конфлікт, конфліктна компетентність, конфліктологічна компетентність.

І. О. Мрочко, Л. В. Левицька „Теоретичний аналіз сучасних підходів у дослідженні механізмів психологічного захисту”

У статті розкриваються сучасні підходи щодо розуміння поняття „механізми психологічного захисту”. Розглянуто новітні дослідження різновидів механізмів захисту особистості та порівняно їх з фундаментальними дослідженнями. Встановлено, що захисні реакції особистості можуть мати примітивний та зрілий характер. Аналіз психологічної літератури виявив той факт, що психологічні захисти можуть як негативно, так і позитивно вплинути на особистісне становлення людини. Рекомендовано робити відмінність між патологічним психологічним захистом і здоровим, постійно присутнім у повсякденному житті.

Ключові слова: психологічні механізми захисту, особистість, різновиди механізмів захисту, особливості захисних реакцій „Я”.

О. О. Островський, Н. В. Волинець „Заходи психологічної реабілітації військовослужбовців – учасників бойових дій”

В статті представлено теоретичний аналіз заходів психологічної реабілітації військовослужбовців, які приймали участь у бойових діях; дане визначення поняття „психологічна реабілітація” та визначено її основні напрями; описано методи психологічної реабілітації військовослужбовців, які приймали участь у бойових діях; обґрунтовано практичні заходи психологічної реабілітації військовослужбовців.

Ключові слова: психологічна реабілітація, перебування на війні, раціональна психотерапія, логотерапія, сугестивна психотерапія, трудотерапія, естетотерапія, гейштальттерапія.

Л. І. Перебейнос, Н. В. Волинець „Соціально-психологічні особливості професійної діяльності та прояву професійного та емоційного вигорання медичного персоналу”

В статті представлено особливості професійної діяльності медичного персоналу; описано особливості синдрому професійного та емоційного вигорання медичного персоналу; актуалізовано потребу у розробці та реалізації комплексу психологічних заходів щодо профілактики та подолання синдрому професійного та емоційного вигорання медичного персоналу.

Ключові слова: професійна діяльність медичного персоналу, специфічні та неспецифічна професійно важливі якості медичних працівників, властивості особистості медичного працівника, синдром „вигорання”, симптоми синдрому „вигорання”, синдром „професійного та емоційного вигорання”, класифікація симптомів „професійного вигорання”.

С. І. Пузир С. М. Кондратюк „Особливості організації часового простору життя особистості”

Стаття спрямована висвітлити актуальне життя сьогодення: ставлення особистості до власного простору та організації життя в часі. Розширення меж власного простору, планування, ефективне використання часу, мотивацію до реалізації поставлених цілей. Розглянуто прояв духовного впливу на свідомість, як розвиток впливає на самоорганізацію часу і просторового життя особистості, досягнення успіху.

Ключові слова: життєвий простір особистості, особливості організації простору, самоорганізація життєдіяльності, відчуття часу, особистість.

І. В. Ролдугіна, А. П. Фрадинська „Особливості розвитку атракції у працівників соціономічної сфери”

У статті проаналізовано проблему професійно-комунікативної компетентності фахівців соціономічної сфери у контексті вдосконалення основ формування атракції при здійсненні повсякденних службових обов'язків. Це сприяє активізації роботи з розвитку ініціативності працівників, їхньої когнітивної сфери, рефлексивних навичок, інтересів, здібностей, свободі вибору, розвитку.

Ключові слова: атракція, соціономічна сфера, когнітивна сфера, поведінка.

А. А. Собко, Н. В. Волинець „Результати опитування соціально-психологічних особливостей жінок, які постраждали від насильства в сім'ї”

В статті показано психологічні наслідки насильства в сім'ї та представлено результати вивчення загальної ситуації щодо насильства в сім'ї в Деражнянському районі, а також результати дослідження соціально-психологічних особливостей жінок-жертв домашнього насильства.

Ключові слова: насильство, віктимна поведінка жінки, жінки, які постраждали від насильства в сім'ї, психологічні наслідки насильства в сім'ї, корекційно-реабілітаційна робота.